Yılı: 2 — Sayı: 63
12 Ağustos 1949 Cuma
İdarehane: Ankara cad. N: 33 İstanbul
Telefon: 25088
FİYATI 10 KURUŞ

Hürbilek

İSTANBUL İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

Kanun Memleketi olan Türkiyede

Kanunların Girmediği Yer!..

Vergi kaçakçılığının, işçi hak ve hukukunun hiçe sayılmasının tipik misallerini Mahmutpaşada bol bol görmek mümkündür. İş Kanununu tadil edecek tasarının biran evvel kanunlaşması lâzımdır.

Bundan önceki sayılarımızda muhtelif vesilelerle, iş hayatını düzenlemek üzere vazedilen kanunların zaman zaman nasıl ihlâl edildiğini misallerle nakletmiş ve ilgililerin dikkatlerini çekmiştik. Bu neşriyatımız üzerine ilgili makam veya şahısların harekete geçtiklerine dair ortada en ufak bir emare dahi göremiyoruz. Fakat herşeye rağmen misalleri neşretmekte devam edeceğiz. Bu defa bazı kanun maddelerinin değil, bilumum kanunların hiçe sayıldığı, daha açık ifadesi ile bir kanun memleketi olan Türkiyemizde kanunların girmediği bir yer ve vakıadan bahsedeceğiz: MAHMUTPAŞA.

Bilhassa dokuma tezgâhlarının toplandığı Mahmutpaşanın bugünkü manzarası şöyle hülâsa edilebilir.

1 — Burada Devlet hazinesine girmesi icabeden büyük miktarda paranın çalındığı yani apaçık vergi kaçakçılığı yapıldığı meydandadır. Vergi kaçakçılığı için türlü yollar vardır. Bunlardan bir tanesi koskocaman bir mensucat fabrikasının hısım, akraba ve dostlar arasında tezgâhlara parçalanarak atölyeler haline ircaıdır. Tabii bu taksim ve parçalama zahiridir ve sadece resmî makamlara karşıdır. Haddızatında birçok tezgâhın sahibi tektir ve ortadaki bir atölye değil mensucat fabrikasıdır.

2 — Mahmutpaşadaki atölyelerde (!) iş kanunu da yoktur. İşçiler istikballeri şöyle dursun bugünkü durumlarından bile emin değillerdir. İşveren istediği dakikada kolundan tutar ve kapıdışarı eder. Mesai zamanı da bahis mevzuu değildir. En az 12 saat olmak üzere 18—20 saat çalışan işçiler çoktur. Bu kadar fazla çalışma sonunda alınan ücret bugünkü hayat standardı karşısında üç nufuslu bir ailenin geçimi için bile kâfi değildir.

3 — Han köşelerine sıkıştırılmış olan bu kabil atölyelerin müşterek karekterleri vardır. Köhneleşmiş ve asırların yıprattığı duvarlar, havasızlık, bol rutubet, yosunlar ve karanlık. Bu şerait altında bu gibi işyerlerinde sıhhat kaidelerinden bahsetmek, hıfzıssıha kanununun tatbikini istemek gülünç bir temenni olacaktır. Hanların küf kokan bu odalarında pislikle haşır neşir olmak zorunda kalan işçi, mesai saati bitince banyo değil, elini yüzünü yıkıyacak bir musluk bulamamaktadır. İşçi, elinin yüzünün, işinden çok iş yerinin eseri olan pisliği ile

(Devamı 4 üncü sahifede)

Mensucat sanayiimiz

Memleketimizde en ileri ve en geniş sanayi kolu mensucattır. Yalnız İstanbulda mensucat sanayinde 30-40 bin işçi çalışmaktadır. Buna mukabil en çok buhran damensucat sanayiinde oluyor zaman geliyor, ölülerimizi saracak kefen bulamıyoruz. Bir karış bez parçası vesika ile temin ediliyor. Kumaş fiatları alabildiğine yükseliyor ve nerede ise adem baba gibi dolaşmak tehlikesine maruz kalıyoruz.

Fakat, birden hava değişiyor ve piyasa yerli ve pamuklu mensucat ile dolup taşıyor. Fiatlar düşüyor. Fabrikalar stoklarını satamıyor ,kapanıyor veya tensikat yapmak zorunda kalıyor Bir işsizliktir başlıyor.

Resmi ağızların söylediklerine göre, Türkiyede, istihlâk olan mensucatın ancak yarısını yerli sanayimiz karşılıyormuş. Bu vaziyete göre mensucat sanayi inkişafı müsait bir iş koludur. ve Türkiyede daha bir bu kadar fabrika kurulabilir. kaldı ki, gaye yalnız memleketin ihtiyacını karşılamak değil, ihracat yapabilecek duruma gelmektir.

Yurdumuzda pamuk yetişiyor. Yün ise bol bu iptidai maddelerimizi harice satıyor ve dokunmuş mal satın alıyoruz. Şimdiki mensucat sanayimizin iplik ihtiyacını bile karşılıyamıyoruz. Ve fabrikalarımızın çoğu iplik sıkıntısı çekiyor .

Hiç değilse dokuma fabrikalarımıza yetecek kadar iplik imal edebilsek!

Harp içinde yine bu sanayiden bol para kazanmış zenginlerimiz var. Bunlar, paralarını bu işe niçin yatırmıyorlar?

İthalât ve ihracat işlerinde daha kolay para kazandıklarını biliyoruz. Fabrika kurup işletmek elbette daha külfetlidir. Apartıman yaptırıp tıkır tıkır kira almaya benzemez. Fakat, bu memlekete karşı onların da bir vazifesi olsa gerek.

Bu vazifeyi kendilerine hatırlatmak isteriz.

HÜR BİLEK

İşçinin mesken meselesi hal yolunda

İstanbul Milletvekili Ali Rıza Arı'nın beyanatı

İstanbulun 18 yerinde dar gelirliler için ucuz ve taksitle arsa verilecek işçi mahalleleri kurmak üzere Çalışma Bakanının tetkikleri

Dar gelirli evsiz vatandaşları mesken sahibi yapmak için bina yapımını teşvik kanunu ile Ankara ili

B. Ali Rıza Arı

için teklif edilip diğer vilâyetlerden de istiyenler, teşmili kararlaştırılan iki kanun geçen çalışma devresinde Büyük Millet Meclisinden çıkmıştı. Bilhassa ikinci kanununun İstanbul vilâyetine de teşmili bir çok dar gelirli vatandaşlar arasında işçileri de çok yakından ilgilendirmektedir.

Bir çok yapı kooperatifler ve arada bilhassa Yuva Yapı kooperatifi küçük çapta halk tipi evler inşası üzerinde bazı hazırlıklarda bulunmaktadırlar. Bu hususlardaki çalışmaları yakından takip eden İstanbul Millet vekili ve Yuva yapı kooperatifi kurucularından B. Ali Rıza Arı'dan malûmat rica ettik. Ehemmiyetine binaen aldığımız malûmatı aynen sütünlarımıza geçiriyoruz:

(Bina yapımını teşvik kanunu ile Ankara belediyesi için teklif edilip diğer vilâyetlerden de istiyenlere teşmili kabul edilen iki kanunun T.B.M.M. den çıktığını biliyorsunuz. Bu ikinci kanuna göre, belediye hudutları içinde Millî emlâke ait boş

(Devamı 3 üncü sayıfada)

Adana inşaat işçilerinin toplantısı

Üyeler sendika Yönetim kurulunun çalışmadığını, kongreye rapor dahi sunmadığını söyliyerek Yönetim kurulunu azlettiler.

Adana (özel) Adana inşaat işçileri Sendikası Genel kurul toplantısı Halkevi salonunda yapılmıştır. Kongreyi Yönetim kurulu üyelerinden Bayram Yücedemir açmış ve hazır bulunanları Atatürk'ün manevî huzurunda bir dakika ihtiram sükûtuna davet etmiştir. Müteakıben kongre Başkanlığına Hasan Özgüneş, Başkan vekilliğine Hamit Altındağ, kâtipliklere de Ahmet Alsaç ve Abdullah Gümüşay seçilmişlerdir. Üyeler Yönetim kurulunun kongreye ne hesap ne de faaliyet raporu okumadığını, binaenaleyh neyin ve nasıl müzakere edileceğini sordular ve Sendikalar kanununun buna müsait olmadığını ileri sürdüler. Bu arada bir üye Yönetim kurulunun toptan azlini teklif etti ve teklif kabul edildi. Başkanlığa Hamit Altındağ seçildi.

Yapılan seçim sonunda Yönetim kuruluna Abdullah Gümüşay, Ahmet Alsaç, Beşir Bayraktar, Hamdi Köseoğlu, Cumali Ünverdi, İzzet Yaraşır ve Mustafa Sünbüllü getirildi.

Yeni Yönetim kurulu kendi arasında iş bölümü yaparak Abdullah Gümüşayı umumi kâtipliğe, Ahmet Alsaçı veznedarlığa, Beşir Bayraktar ile Kerim Ertik de üyeliklere seçilmişlerdir.

Sendika murakabe heyeti için yapılan seçimde murakabe komisyonuna şunlar seçildiler: Kâmil Kılıç, Mustafa Yalın, Yusuf Mutlutürk, Vahit Özdemir Yusuf Miarangoz, Süleyman Türkeli, Ali Demiray, Abdurrezak Esen, Muhittin Taştan.

Çalışma Bakanı B. Şemsettin Sirer Sendikalar Birliğinde

Sendika Başkanlarına (4) sual

Her gün biraz daha gelişmekte olan sosyal hayatımızda sendikaların büyük rolü olduğu muhakkaktır. Fakat, bilhassa zamanımızda üzerinde durulacak mevzular hale değil istikbale ait olmalıdır.

İşte bu maksatla ilerdeki sosyal gelişmelerimize dair sendika başkanlarının neler düşündüklerini sendikaların uğradığı güçlükleri umumî efkâra duyurmak istedik. Aşağıdaki sorularımıza bütün sendika başkanlarından cevap bekliyoruz. Cevaplara bir de fotoğraf eklenmesi lâzımdır. Gelen cevapları geliş sıralarına göre neşredeceğiz.

Suallerimiz şunlardır:

1 — Sendikanız ne gibi müşküllerle karşılaşmaktadır?

2 — İşverenlerle olan münasebetlerinizden ve iş verenlerin Sendikanıza karşı takındıkları tavırlardan memnunmusunuz? Bu hususta ki temennileriniz nelerdir?

3 — Sendika olarak ele aldığınız başlıca davalar nelerdir? bulanların hangilerinde muvaffak oldunuz, hangilerinde olamadınız? Sebepleri?

4 — Sendikaların inkişafı için, sendikalar kanununda veya diğer kanunlarda yapılmasını istediğiniz bir değişiklik Varmıdır? Varsa nelerdir?

İSTANBUL GARSONLAR SENDİKASI BAŞKANI B.İSMAİL İNAN'ın CEVABI

1 — Vazifesini bilmiyen Vilâyet, Belediye ve Çalışma müdürlünden şikâyetçiyiz. Çünkü adı geçen makamların her hangi birinden her hangi bir mesele hakkında cevap almak veya icraat kabil olmuyor.

2— Şimdiye kadar işverenlerin şefkatine mazhar (!) olmadık. Onlar herzaman sendikamıza karşı sert ve yıkıcı fikirlerle mukabele de israr ediyorlar. Esasen kanunları çıkaran ve sendikalarımıza yaşama hakkını veren devlete bağlı daire ve müesseseler bize müzahir olmadıktan sonra işverenleri saltanat zihniyetinden vazgeçirmek mümkün müdür?

3 — Ele aldığımız davaların başında ve bize göre en mühimi yüz

(Devamı ikinci sahifede)

B.İsmail İnan

İŞÇİ Gözü ile:

Basınımızdaki gaflar

Neşriyat Müdürümüzün teşvikiyle bu sütunda bir kaç yazı karaladık. Bu hafta yazı yazmak niyetinde değilim. Fakat bu sütunda yazımı görmek isteyen aşinalarım var. Dertlerimiz de çok. Gaye de davaya hizmet etmektir.

Bu sebeple bu hafta da yazımıza mevzu matbuat olsun. Birliğimizin ilk çalışma raporunda matbuat davalarımızı desteklemiyor diye matbuata epey sitemde bulunmuştu. Bu sitemlerin bilâhare semeresi görüldü. Nitekim günlük gazetelerde işçilikten, iş mevzuatından ve işçi şikâyetlerinden sütunlarla yazılara rastlıyoruz. Matbuatın bu nevi neşriyatı bizim ötedenberi özlediğimiz neticenin tecellisidir. Neşriyatı i'e işçi tarafından tutulan gazetelerin gündengüne tirajının arttığı da bir hakikattir.

Yalnız bu arada ismini yazmak istemediğim bir gazete bulanık suda balık avlamağa çıkmışa benziyor. Gazetelerin; şehrimizde bollaştığı şu son yıllarda neşriyatı takip etmek hayli güç, takibe kalkışılsa zararı biz mahdut gelirlilerin keselerine olacaktır. Bunun işin bu gazetede çıkan iki yazının muhteviyatını geç öğrenmiş bulunuyorum.

Yazılara göre gûya Tekelin iş yerlerinde mümessil işçi intihabı İdarenin gösterdiği namzetler arasından olurmuş, bu namzetler haricinde kimselere rey vermek hiç bir işiçnin haddi değilmiş, işçi mümessilleri idarenin adamları imiş, davaya samimiyetleri yokmuş, Tekel Genel Müdürlüğüne işçinin pahalılık zammı yapılması isteğini ulaştırdıkları gibi bir sürü tezvirat.

Mümessil işçi intihabının nasıl yapıldığını ve Tekelde yapılan mümessil işçi intihabının cereyan tarzını bu gazeteye her halde Çalışma Müdürlüğü bir tekzip yollamak suretiyle vazifesini yapacaktır.

Biz şu kadarını söyleyelim. Matbuattan davalarımızın desteklenmesini arzu etmiştik. Böyle aslı astarı olmayan bir sürü mide bulantılarının hakikat hilâfına neşrini istemedik ve istemiyoruz da.

Pahalılık zammı hususunda şayet verilen söz bu hafta yerine getirilmezse gelecek yazımızda bu meselenin geçirdiği safahatı tebarüz ettireceğim.

Seyfi DEMİRSOY

Dış Memleketlerde :

Arjantinde işçi sendikaları

Yazan:
FRANCİSCO MOGGİA
rasyonu Türkiye işçi ateşesi

İşçiler refah ve istikballerini kendi kendilerine temin edebilirler. Fakat işçi olmıyanların da onların hayat şartlarının islâhını üzerlerine alabileceklerini hiç kimse şüphe etmesin. Bir sendikaya dahil olmanın sebebi bir tektir: Herkesin hakkını korumak için birleşmek.

İstanbul Sendikalar Birliğinin organı olan «Hürbilek» gazetesi için hazırladığım «Arjantin işçi teşkilâtları» serlevhalı yazıma başlamadan evvel; Arjantin Cumhuriyeti Çalıştırma Genel konfederasyonunun, aralarında bulunduğum ve onlarla arkadaşlık etmek şarsına nail olduğum Türk işçilerine ve onların birliklerine vasıtamla gönderdiği selâm ve hürmetlerini takdim ederim.

SENDİKA TEŞKİLÂTLARIMIZIN BAŞLAGICI

Arjantin işçilerine, sendika kurabilmek için bir asrın 3/4 ü lâzım olmuştur. Birçok defalar kapitalist kuvvetleri tarafından ezilmiş bir halde olan bütün Arjantin işçilerinin birliğine kavuşabilmek için, ayaklanma ve mücadeleye atılması icap etmiştir.

Müstebit patronlar, polis, zulüm, sürgün, işsizlik, açlık, sefalet, bir çok defa kan, babalarımızın ve kardeşlerimizin feda olan hayatları Arjantin işçisinin maneviyatını kırmamıştır, ve bugünkü hakiki kalkınmasını bu mücadelelere borçludur.

1870 senesinin başlangıcında, Buenos Aires'te birçok yardım cemiyetleri mevcuttu; daha sonra 1885 te Sendikalar kurulmaya başladı ve 1887 senesinde, halen mevcut ve 160,000 azadan ibaret olan Demiryolu Kardeşliği adındaki teşkilât doğdu.

Müteakıben, sendika hayatında kuvvetli teşkilâtlar doğmaya başlar. bunların arasında, 200.000 azası ve 43 şubesi ile Maden İşçileri Birliği, 300 den fazla ve takriben 700.000 azası ile Ticaret Memurları Genel Konfederasyonu, 115.000 aza ve 26 şubesi ile Mensucat işçileri Birliği, 53 şube ve takriben 100.000 azalı yapı işçileri Birliği 36 şube ve 110.000 azalı giyim sanayii federasyonu 120.000 azalı [illegible] sanayii federasyonu, başlıcalarıdır.

İŞÇİ TEŞK/LÀTLARININ ÇALIŞMA TARZLARI

Bir müessesenin veya atelyenin işçilerini iş veren nezdinde ve Sendikanın Yönetim Kurulunda temsil edecek olan bir dahilî mümessil, bir genel mümessil, bir de fabrika dahili kurulu seçerler.

Bu mümessillerin fabrika dahilinde geniş salâhiyetleri vardır. İş verenlerin yersiz ve doğru olmıyan hareketlerine karşı işçiyi korurlar. Hatta iş verenler fazla mesai yaptırmak istedikleri vakıt mesai ücretlerini iki misli ödedikleri halde mümessiller, müessesenin dahilinde bu mesaiye izin verecek yahut da vermiyecek olan makamdır.

Sendika Yönetim Kurulu müessese mümessillerinin raporlarını toplar ve aynı zamanda müessesenin dahilinde vukubulan ihtilâfları halleder.

İhtilâf, işçileri kısmen veya toptan işlerinden alıkoyacak mahiyette ise, sendikalar ve Federasyonlar kendiliklerinden grev ilân edebildikleri gibi, ekseriyetle Yönetim Kurulu kendi Fedarasyonuna, ve eğer aza ise, Çalışma Genel Konfederasyonuna vakayı bildirir.

İşçi ve iş veren arasında vuku bulan ihtilâflar Çalışma Bakanlığına bildirilir, Bu makam işçilerin dâvasını haklı görüp onlara grev hakkını tanırsa, ihtilâf yüzünden kaybettikleri yevmiyelerin tediyesi için iş verenler mecbur tutulur.

(Devamı 4 üncü sahifede)

İşçi, kanunî haklarını kaybetmemek için nelere dikkat etmelidir?

— 3 —

Yazan: Avukat Safa Ş. ERKÜN

13 üncü madde bugünkü haliyle kifayetsizdir. Zira ihbar müddetleri ve dolayısiyle fesih tazminatı az olduğu gibi, işçinin kıdemi de son girişindeki çalışmasına münhasırdır. Ayni işyerinde vaktiyle çalışıp da hastalık, askerlik gibi sebeplerle ayrılmışsa veya işyeri sahip değiştirmişse, işçinin ancak en son devredeki kıdemi nazara alınmaktadır. Bu vaziyeti gözönünde tutan kanun vazıı, hazırlanan tâdil tasarısında, iş akdinin feshini ihbar mühletlerini ikişer misline çıkarmış, ayrıca «işçinin sendikaya üye olması, mümessillik ödevinin icaplarını yapması, şikâyet mercilerine başvurması gibi sebeplerle işinden çıkartılması halinde ve genel olarak fesih hakkının kötüye kullanıldığını gösteren diğer durumlarda» bu mühletlere ait ücretlerin iki mislinin tazminat olarak ödeneceğini derpiş etmiştir. İş akdinin haklı sebeplerle veya işçinin askerliği yüzünden feshi halinde, üç yıldan fazla çalışmış olmak şartiyle, her bir tam iş senesi için, işçiye ayrıca 15 günlük ücret tutarında «kıdem tazminatı» verileceği de ilâve edilmiştir. Keza işçinin kıdemi hesaplanırken, fasılalar nazara alınmayıp, bilfiil çalışılan yıllara bakılacaktır. İşyerinin el değiştirmesi halinde, işçinin kıdemi o işyerindeki hizmetleri yekûnu üzerinden hesaplanacak ve bu tazminatı, iş akdinin feshi zamanındaki son işveren ödiyecektir. Aksine sözleşme hükümsüz olacaktır. Hiç şüphe yok ki bu tâdil işçinin çok lehinedir. Zira, işçinin kıdem haklarını bertaraf etmek için, işverinin sahibi meselâ

(Devamı 3 üncü sayıfada)

(4) sual

(Birinci Sahifeden devam)

de onlar meselesi idi. Bu hususa ait müracaatımız Belediye daimi encümninde aylardan beri bekliyor. Bundan başka mesai saatleri, haftalık izin, işçinin sıhhi durumları, işçi mümessili seçimleri gibi hususlara dair yaptığımız müracaatlar da vardır. Bu hususlarda ki hakkımız kanunlarla sabittir. Ancak icraat ve tatbikatı çalışma müdürlüğünün çalışmasına bağlıdır ki, maalesef böyle bir makamın varlığı ile yokluğunun bugün için farkı yoktur.

Birde ecnebi tabiyetindeki garsonlar meselemiz vardı. Bunların çalıştırılmaması hakkındai isteğimiz Çalışma Bakanlığınca takviye edildiği halde henüz halledilmiş değildir. Temenni ederizki buda öteki vaid'ler harmanına girmeden halledilsin.

4 — Sendikaların inkişafı için kanaatimce ilk şart işçinin şuurlu olmasıdır. Ancak işçi şuurundan dolayı zarar görürse böyle bir gelişme daha ilk hamlesinde sekteye uğrıyacaktır. Diğer taraftan sendikaların gelişmeleri için iş kanunu ile sendikalar kanununda bazı tadiller zaruridir.

Meselâ: Sendikaları kanunda derki (sedika üyelerini özel ve tüzel kişiler nezdinde temsil eder, üyeleri adına dava ikama eder...) Halbuki iş kanunununa bağlı iş ihtilâfları nizamnamesine göre işçi ile iş veren arasındaki bir ihtilâf zuhurunda bu ihtilâfın halli için evvelâ işçi mümessili ile işverenin anlaşması lâzımdır. Halbuki bu gibi ihtilâflarda işin halli için işveren karşısında sendikanın görünmesi gerekir ve işverenin sendikayı tanıması şarttır.

Gaziantepte iplik fabrikası

Gaziantep (özel) — Gaziantep dokumacıları kooperatifi şehirde bir iplik fabrikası kurmaya karar vermiştir.

Fabrikanın kurulması için Ticaret ve ekinomi Bakanlığı kooperatife ait fondan 473 bin lira ayrımıştır.

Hürbilek'in Romanı

Yazan : Mustafa MEFHAR

No. 29

Düşman Kızı

Kapıdan içeriye giriyor. O zaman herkes üç süngülü arasında ilerliyen maznunu görüyor. Sırtında kirli ve eski bir köylü elbisesi, ayağında eski ve kocaman pabuçlar var.

Saçları kirli ve kıvırcık, sakalları uzamış. Umumî olarak yüzünün manasında sutal bir ifade mevuctur. Başı önünde gözleri yarı kapalı ilerliyor. Siyah bir kayışla bileklerinden bağlı ellerini göbeğinin üstünde tutuyor. Etrafındakileri görmüyor gibi bir bacağı belli belirsiz aksıyor. Tam önlerinden geçerken yaver yavaşca (bu adam tam bir aktör) diyor. Genç kız sararıyor, gözlerini kapıyor. Göz kapakları titriyor. O hiç bir şey görmüyor ve işitmiyor. Süngülüler arasında ilerliyor.

Maznun mevkiine geçiyor. Sessizlik devam ediyor. Hakim yanındaki subaya bir şeyler söylüyor. Oda eğilip önde oturan çavuşlarla konuşuyor. Çavuş çıkıyor biraz sonra yanında pos bıyıklı kaba kıyafetli bir ermeni ile geliyor. Bu maznunla mahkemenin anlaşmasını temin edecek adamdır. Yani tercüman... Bunlar olurken General Lizete:

— İyi baknız diyor. Kendisini çokdeğiştirmiş olabilir. O

O kendisini toplamıya çalışıyor.

— Hayır diyor. Tanımıyorum. Bu adamla yüzbaşı Halit arasında bir münasebet, en küçük br benzeyiş bile yok.

General bundan emin değil. Başını iki yana sallıyor. İşte bu sırada olduğu yerde uyuklar gibi duran maznunun gözüne buluç kişi ilişiyor. Bu görüş onda, gözlerinde bütün vücudüne yapılanilâhi bir kudret tesiri yapıyor. Yarı kapalı gözleri birden açılıyor. Kaşları çatılıyor. Uzamış sakalları ürperiyor. Boyun damarları şişiyor. Omuzları geriliyor. Sanki boyu bile uzamıştır. Bu değişme okadar fevkalâde ve çabuk oluyor ki hemen bu değişikliği salonda farketmiyen kalmıyor. Bütün gözler üzerinde çivilenmiş gibi hakim yavaş yavaş doğruluyor. Tercümana işaret ediyor. Sonra yüzüne en sert ifadeyi vermek için çalışarak mutad bir kaç söz söylüyor. Sorguya başlıyor:

— Adın ne ?

Bütün bu bakışlar bir anda hakime çevriliyor. Sonra tekrar maznuna dönüyor. Ermeni tercüman bu soruyu kaba bir ermeni şiyvesiyle Türkçeye çeviriyor. Maznun gözleri bileklerindeki kayışta ilerliyor. Tahta parmaklığın kenarına kadar geliyor. İçin için bir radyum parçası gibi yanan gözleriyle bütün salonu kucaklıyor. Bakışları bütün salonu dolaşıyor. Sonra geri geliyor. En önde oturan üç kişinin üzerinde duruyor.

Genç kızın sisli bir hazan akşamına benziyen ürkek gözlerine takılıyor. Alaylı bir bakışla onu süzüyor. Genç kız bu bakışlar altında tuhaf bir eza yuduyor. Bir dakika geçiyor hakim sertçe sualini tekrarlıyor. Tercüman suali Türkçeye çevirmek için ağzını açacağı sırada maznun başını silkerek doğruluyor. İnsanı titreten bakışları ile hakimin gözlerinin içine bakıyor. Fasih bir İngilizce ile ağır sert ve kısa iki kelime söylüyor.

— Adım Mehmet oğlu Halit,

İngilizce bilmiyen halk bundan bir şey anlamıyor. Fakat heyeti hâkime birden afallıyor. Zihninden bütün talâkatını toplıyarak maznunu çıkmaza sokacak sualler hazırlamaya bu suretle generalin yanında kendisini göstermiye çalışan müddeiumumî yüzünü daha korkunçlaştırarak maznunu korkutmaya çalışan hâkim bu defa suali doğrudan doğruya maznuna tevcih ediyor.

— Nerelisin?

— İstanbullu.

— Kaç yaşındasın?

— 29

Hâkim biraz duraklıyor. Maznun hiç kıpırdamadan olduğu yerde put gibi durmaktadır. Sual tekrar başlıyor:

— Ne iş yaparsın?

Bu sefer ellerini hürmetkâr bir tavır almak istiyerek aşağıya sarkıtıyor, topuklar birleştiriliyor.

— Türk ordusunda subayım. Yüzbaşıyım.

Hâkim en son ve mühim sualini soruyor:

— İngiliz ordusu aleyhine casusluğa teşebbüs suçu ile müttehimsiniz. Ne dersiniz?

Yüzbaşı başını kaldırdı. Tekrar salonu süzdü, Ve koltuğunda yarı baygın bir halde bulunan Lizetle generale bir daha baktı. Sonra:

— Evet, dedi. Doğru..

(Devamı gelecek sayıda)

İşçinin kanunî haklarını kaybetmemesi

(İkinci Sahifeden devam)

bir başka şirket kurmakta, o da bunu başka bir şirkete devretmekte, şirketlerin hissedarlarının çoğu değişmese bile, işveren değişmiş sayıldığından işçinin tazminat hakları ihlâl edilmektedir. Meselâ yukarıda sözü geçen 23yıllık ihtiyar işçiye, fabrikanın son sahibi bulunan şirket sadece dört yıllık mazisi olduğundan ancak bu mikdar kıdem hakkını tanımaktadır. Gerçi İktisat Bakanlığının 14/7/1937 günlü ve 1369 sayılı bir genelgesi bu vaziyeti nisbeten önlemiye çalışmakta ise de, bunun kanun hüküm ve kuvvetinde olmadığı açıktır.

Acaba iş akdinin feshi muhakkak surette karşı tarafa ihbara mı bağlıdır? Yani işçi, daima feshi ihbar zorunda mıdır? Bazı hallerde kanun taraflara feshi ihbar mühletlerini beklemeksizin akde son vermek hakkını tanımıştır. Hattâ iş akdi muayyen müddet için yapılmış bile olsa bu gibi hallerde, müddetin dolmasını beklemeden akit feshedilebilir.

Evvelâ amlenin ne gibi hallerde iş akdini derhal feshedebileceğini araştıralım.

Kanun bunları üç grupta toplamıştır. «İş K. m. 15»:

1 — Sıhhî sebepler: İş akdinin mevzuu olan işin yapılması, işçinin sağlık veya hayatı için tehlikeli olursa ve bu hal mukavelenin akdi sırasında tahmil edilemiyen bu sebepten doğarsa, işçi derhal akdi feshedebilir. Meselâ Sütlüce infilâkından evvel, aşırı tedbirsizlik yüzünden kaza çıkabileceğini vaktiyle gören bir vasıflı işçi, pekâlâ bu sebepten dolayı akdi feshedebilirdi. Zira bilfarz bu derece tedbirsizlik bulunduğunu önceden tahmin etmesine imkân yoktu. Keza İşçinin çalışırken daimî surette yakından temasta bulunduğu işveren veya vekili, yahut başka bir işçi bulaşıcı veya istikrah verici bir hastalığa yakalanırsa, işçi akdi derhal feshetmek hakkını haiz olur.

2 — Ahlâkî sebepler: Bunlar umumiyetle yakışmayan hallerdir. Meselâ iş veren hileyle işçiyi hataya düşürür ise, bilfarz iş akdini yaparken yalnış vasıflar ve şartlar gösterir, yahut hakikate uymayan malûmat verirse; yahut iş veren veya vekili, işçinin veya ailesinin şerefine, namusuna dokunacak, ahlâkını bozacak hareketler yaparsa, keza tecavüz eder kanuna aykırı harekete teşvik ve tahrik ederse yahut onlara karşı suç işlerse, kanun ve mukaveleye göre işçinin ücretini ödemezse, ücret parça başına kararlaştırılıp da az iş vererek bunu sonradan telâfi etmezse, hulâsa iş şartlarını değiştirir, yahut tatbik etmezse, işverenin hüsnüniyete aykırı olan bu gibi hareketleri karşısında, işçi akdi derhal feshetmek hakkını haizdir. İşçinin burada da dikkat edeceği nokta, bu gibi hallerin isbatı meselesidir. İşverenin inkârı halinde, şahit vesair yazılı delilleri hazır bulundurmaya bakmalıdır.

3 — Mücbir sebepler: İşyerinde bir haftada ofazla tâtili gerektiren mücbir sebepler doğarsa «işçi bu müddet zarfında yarım ücretini alır» ve sonra akdi feshedebilir. Mücbir sebepler, işverenin elinde olmıyan yangın, zelzele, harp, su baskını v.s. gibi hallerdir.

İşverenin derhal fesih hakkına gelince, bunları da kanun üç grupta topluyor «m. 16». Bu hükümlerin bilinmesi de işçi için mühimdir. Zira işçinin açtığı fesih ve kıdem tazminatı dâvasında, «işveren tarafından 16 ncı maddeye göre işine son verildiği» cevabıyla karşılaşması pek muhtemeldir.

1 — Sıhhî sebepler: İşçi kendi kusuru olmaksızın bir hastalık veya arızaya uğrarsa, ve bu hal ilgili nizamnamedeki müddeti aşarsa, yahut işçi işini yapamaz hale gelirse veya bulaşıcı, istikrah verici bir hastalığa yakalanırsa, işveren akdi derhal feshedebilir. İşçnin lehine, bu hususlarda mukaveleye daha müsait şartlar konabilir.

2 — Ahlâki sebepler: işçi hile yaparak işvereni yanıltırsa meselâ akdi yaparken gerekli vasıf ve şartları haiz olmadığı halde bunların kendisinde bulunduğunu ileri sürer ve yalnış malûmat verirse, keza işveren veya vekilinin, yahut ailelerinin şerefine, namusuna dokunacak, ahlâkını bozacak hareketler yaparsa, bu şahıslara veya diğer bir işçiye karşı tecavüz veya tehdide kalkışırsa, işyerine sarhoş gelir, içki getirirse, işveren sadakatsizlik ederse - meselâ emniyetini suiistimal, hırsızlık, meslekî sırrı ifşa - vesair suçları işlerse, işverenden izin almadan veya meşru sebebe dayanmadan devamsızlık ederse, dahilî talimatname ve iş akdi gereğince mükellef olduğu görevi ihtara rağmen yapmazsa, işin gidişini bozacak hareketler yaparsa, kendi kasdından, derbeder hayatından, içki iptilâsından veya suçundan dolayı bir hastalığa veya ârızaya uğrarsa, kendi kasdı veya agır ihmaliyle işin emniyetini tehlikeye düşürürse, işveren yedindeki makine, tesisat vesair maddeleri on günlük ücretiyle ödiyemiyecek derecede hasara uğratırsa; işçinin bu hareketlerine karşı işveren iş akdini derhal feshedebilir. Demek oluyor ki, dürüst ve şerefli bir insan sıfatiyle hareket, işçinin kanuni haklarından faydalanması, ve onları kaybetmemesi için, şiarı olmalıdır. Fabrika yemekhanesinde bir arkadaşına sövüp döğen bir işçi bana «fesih tazminatı alabilir miyim?» diye soruyordu. Vaziyeti Çalışma Müdürlüğü vasıtasiyle tahkik ettirince, işiçnin kusuru anlaşıldı ve 7 kişilik ailesiyle, on para bile almadan, sokakta kaldı.

3 — Mücbir sebepler: Yukarıda saydığımız mücbir sebepler yüzünden işçi bir haftadan fazla çalışamaz ise, işveren akdi feshedebilir. Bu bir haftalık ücreti işçiye öder.

İncelediğimiz ahlâkî sebepler dolayısiyle - her iki tarafın - akdi derhal feshedebilmek salâhiyeti mutlak değildir, kısa bir süre aşımına tâbidir. Meselâ işçi, işverenin bu gibi kötü bir hareketini öğrenir öğrenmez 6 iş günü zarfında akdi feshetmelidir. 6 iş günü geçtikten sonra bu hak kullanılamaz. Hukukçuluklar buna «sukutu hak müddeti» derler. Bu saydığımız halerden dolay. akdin derhal feshi halinde, haklı olan taraf, dâva açarak, haksız çıkacak taraftan hâkimin takdir edeceği miktarda tazminat da alabilir. «İş K. 17». İhbar mühletleri esnasında işveren, işçiye yeni bir iş araması için günde iki saat izin vermeğe mecburdur «İş K. 18». Keza iş akdinin feshinde veya işin sonunda işçi ücretlerinin derhal tam olarak ödenmesi mecburidir «İş K. 20». Bu mecburiyetlere riayet etmiyen işverenin savcılığa ihbari ve cezalandırılması mümkündür.

İşçi meskeni

(Birinci Sahifeden devam)

sahaların ucuz fiyat ve uzun vadeli taksitle az gelirli vatandaşlara tahsisi kabul edilmiştir. İstanbul şehir Meclisinde bu kanundan faydalanmak tasavvurundadır. Mesele üzerinde önemle durulmatadır. İki haftadan beri belediye, defterdarlık ve imar müdürlüğü ile olan temaslarım bu yolda ümit ve memnunluk vericidir. Bugün İstanbulun muhtelif 18 yerinde 700 küsur hektarlık milli emlâke ait arsanın evsiz ve dar gelirli vatandaşlara tevzii maksadıyla Belediyeye devri takarrür etmiş ve plânları tasdik edilmiştir. Beher arsa 200-300 metre kare büyüklükte olacağına göre bu sahalara ceman yekûn 18-20 bin ev yapılabilecektir.

Emlâk ve kredi bankasının bundan sonra yapacağı kredilerin yalnız küçük evlere tahsisi kararlaştırılmıştır. Bu arada müessisi bulunduğum yuva yapı kooperatifi yavaş ve mütevazi çalışmaktadır.

Yuva yapı kooperatifi adına Haydarpaşa garından başlıyarak İbrahimağa -acıbadem asfaltına uzanan 450. 000 metre karlik sahada bir işçiler, emekliler ve az gelirliler mahallesi meydana getirilecektir. Bu iş için arazi sahipleriyle bir konbinezon bulmak üzereyiz. Bu sahanın imar durumu tesbit edilmiş, plânları hazırlanarak tasdik için Ankaraya gönderilmiştir. Kooperatife ayrıca Balmumcuda da 65-70 bin metre karelik bir saha da teklif edilmiştir.

Evsiz dar gelirlilere tahsis edilen 18 yeri gezdim ve gördüm. Bu yerler şuralarıdır: Paşabahçe ile Beykoz arasında 250 hektarlıkı bir saha, Vaniköy Çengel köy arasında talimhane ve çakal yolu civarı ki 40 hektardır, Beylerbeyi sırtları, Kadıköyünde koşu yolunda askeri provanetroyoma giden asfalt üzerindeki saha, Kadıköyde fikir tepesi civarında 25 hektarlık saha, Kuruçeşmede sırtta 4 hektarlık yer, Mecdiye köyde balmumcuda öksüzler yurdu etrafında 9 hektarlık saha Mecdiye köyde kâğıthaneye bakan sırtlar, Darülaceze-Sütlüce-Kurtuluş arasında 70 hektarlık arazi, yedikulede kale içinde 4 hektarlık saha, Kazlıçeşmede evkafa ati saha, Bakıköyde yasak gölgede 250 hektarlık saha, Mecidiyeköyde son otobüs durağındaki üçgen, Balta limanındaki sırtlarda 40 hektarlık yer, İstinyede 10 hektar, Yeniköy de bağlar mevkii denilen yerde 30 hektarlık saha. Tarabyada bostanlar mevkii Eyüpte Gümüş suyunda 18 hektarlık saha.

Her hektara 25-30 ev inşası düşünülmektedir. Yani her evin arsası 2-3 metre kare olacaktır. Mecidiye köyünde, kadıköyünde, Kuruçeşme ve sütlücede olmak üzere 600 küsur parselin imar ve tatbik plânları yapılmaktadır. Bundan bir kaç gün evvel deftardarlıkta görüştüm. Bu 600 parça belediyeye devredilmek üzeredir. Birkaç gün evvel şehrimize gelen ve sendikalar birliğinede uğrayan Çalış. B. Reşat Şemsettin Sirer de burada, İzmir ve Bursada işçi mesken ve mahalles konusu üzerinde ilgilenmiş ve tetkiklerde bulunmuştur. Çalışma Bakanlığı da bu konu üzerinde dikkatle durmaktadır.

İşçi arkadaşlarımla bu meseleleri ayın 15 inden sonra yapacağımız toplantılarda daha geniş olarak görüşür ve konuşuruz.)

SİVASTOPOL FEDAİLERİ

NİYAZİ AHMET BANOĞLU

TARİHİ ROMAN No. 5

Fedailer, şimdi düşman arıyorlardı. Ve başlarında genç Hasan vardı.

Top sesleri devam ediyordu. Bir aralık bir uğultu halinde sesler gelmiye başladı. Hasan, o tarafa gitmek için yolunu değiştirdi. Bir kaç yüz metre ilerlemişlerdi. Bir askerle karşılaştılar. Asker:

Nereye gidiyorsunuz diye sordu

— Harp etmiye..

— Geri dönünüz, Ruslar ilerliyor.

Hasan heyecanla sordu:

— Nerede ilerliyor?

Asker, eliyle ilersini işaret etti:

— Aha, şurada dedi. Bizim de şurada bir topçu bataryamız var..

Bir kaç mermisi kaldı. Son fedai olarak kalıyoruz. Düşman menzile gelince o mermileride atacak ve sonra esir olacaklar...

— Gelen asker çok mu?

— Bilirmiyiz.. Elbette çok.. uğultusu gökleri tutuyor.

— Fedai topçu nerede?

— Nah şurada....

Hasan, arkadaşlarına döndü. Bir işaret verdi. Sonra hızla fedai topçunun bulunduğu yer koştu.

Genç Hasan Rus kuvvetlerinin hücum etmekte oldukları yeri iyice gördükten sonra batarya başındaki askerlere:

— Arkadaşlar, dedi. Biz hücuma geçeceğiz. sakın bizi de bombardıman etmeyin..

Batarya başında üç asker vardı. Saçı, sakalına karışmış, kırk, kırk beş yaşlarında topçu çavuşu, genç Hasanı baştan ayağa kadar süzdükten sonra arkadaşlarına baktı. Gözleri dalmıştı. Bir kaç dakika derin derin düşündükten sonra:

— Arkâdaş, dedi, bizim dört tane mermimiz kaldı. Onları da, nah, şu geçide Rus askerleri geldikleri vakit sallayacağız.

Genç Hasan, topçu çavuşunun işaret ettiği geçide baktı:

— Oraya gelinceye kadar bekliyecek misiniz?

Beş mermiye iş gördürmek için bekliyeceğiz. Sonra da...

Topçu çavuşu başka bir şey söylemedi, sustu. Gözleri gene dalmış ve yaşarmıştı Genç Hasan, çavuşun ne demek istediğini anlamıştı:

— Çavuş , dedi sonra hep beraber şehit oluruz..

Vadideki çadırlar sökülmüş, arabalar uzaklaşıyorlardı ve arabalarla beraber sesler de arıya arıya kayboluyordu.

İlerleyen Rus askerlerinin (Hurraa) sesleri gittikçe uğultu halini alıyordu. Topçu çavuşunun heyecanlandığı yüzünün renginden belli oluyordu. Sesi titremeğe başlamıştı. Fakat gözlerinde korkunç bir intikam parıltıları yanıyordu.

— Delikanlı, siz, şu geçidin üstünde bekleyiniz, zaman yaklaştı Allah yardımcımız olsun..

Genç Hasan, arkadaşlarına döndü Gözlerine, gene o tanımadığı genç ilişmişti. Ahmedin yanına gitti:

— Ahmet, dedi, bu genci sormuştum sana?.

— O da bizim gibi fedaidir.

— Kimin nesi?.

— Benim tanıdığımdır Hasan.. Cesur, gözü pek bir gençtir..

— Kendisini tanıyorum ama, yabancı da değil gibi.. Pek masum hali var.

— Arzusu ile geldi..

— Haydi, şimdi şu sırta gidiyoruz.. Beş top atıldıktan sonra hücum edeceğiz.

Fazla beklemediler, süratle sırta doğru yürüdüler..

Rus askerleri, ta mdönemece gelmişlerdi, Ruslar, onların da ateş edecek bir topu bulunduğunu katiyen bilmiyorlardı. İlk mermi, korkunç bir cehennem ateşi yağdırmış ve ön hatlarda bulunanlar topraklara karışmışlardı.

Beşinci mermi atıldığı vakit, Hasanın gür sesi duyuldu:

— İleri arkadaşlar...

Şimdi tüfenk sesleri ve fedailerin birbirini teşvik eden bağrışlar duyuluyordu. Rus ordusu için hayatî bir geçit noktası olan Totrakan ele geçmezse, Türk ordusu büyük bir zafer temin etmiş olacaktı, Bunu pek iyi bilen Rus kumandanı zayiata bakmadan askerlerini ileri sürüyordu.

Bir saat kadar süren mücadele, gittikçe hararetini arttırıyor, Rus askerleri durmadan takviye alıyorlardı. genç Hasan, yanı başında can veren arkadaşlarını görünce, büsbütün kendini kaybetti, O, artık ne yaralanmaktan, ne de ölümden kor korkuyordu. Son nefesine kadar burada çarpışacaktı.

Bir aralık, Rus kuvvetlerinin gerilerinden yeni bağrışlar duydu. Demek yeni kuvvetler geliyordu. Hasan, etrafa dağılmış, mütemadiyen ateş eden arkadaşlarına baktı. Bu sırada Türk bataryasının bulunduğu yerden kendisine işaretler verildiği ve bir askerin de yerlere sürünerek yaklaşmakta olduğunu gördü. Asker, sesini duyurabilecek kadar yaklaşınca:

— Geri çekiliniz, yere yatınız.. diye bağırdı.

Beş dakika sonra, Türk bataryasından yeni bir ateş başlamıştı. Şimdi, geçit, bir insan mezbahası haline gelmişti. İleri atılan Rus askerlerinin vücutleri boşlukta parça parça dağılıyordu.

Hâdise şu idi: Geri çekilmekte olan Türk müfrezelerinden biri, geçitte harbin başladığını görünce imdada gelmiş, bu arada, iki nefer, karargâhtan mermileri atlara yükleyerek buraya yetiştirmişlerdi.

Totrakan harbi kazanılmıştı. 303 Rus askeri öldürülmüş, geri kalanları esir edilmişti. Genç Hasanın fedailerinden beşi, imdada yetişmiş müfrezeden de 12 kişi şehit düşmüştü.

Mehmet Paşa, Türk ordusuna bu büyük zaferi kazandıran batarya çavuşunu huzuruna çağırdı. Batarya çavuşu:

— Serdarı Ekremim.. dedi, bu zafer benim değil, genç bir fedainindir. O, hem bizi, hem de orduyu kurtardı.

Uzaktan marş sesleri geliyordu:

Emvacı huna gark oldu
Sahralar oldu lâlezar.

(Sonu Var)

Kartal Gençlik Kulübünün tüzüğü

(Geçen sayıdan devam)

Madde 25 — Umumi heyet toplantıla rının zapıtları ve kararlar reis ve kâtipler tarafından imza edilerek hususi kartonda saklanır.

Madde 26 umumi heyet tarafından seçilecek idare heyeti azaları ile nizamnamede yapılacak değişiklikler karar tarhinin ertesi gününden itibaren bir hafta zarfında kanuni merciye tevdi edilir.

Madde 27 — İdare heyeti şu suretle teşekkül eder.

1) Başkan
2) Umumi kâtip
3) Umumi kaptan
4)Muhasip
5) Aza

Madde 28 —İdare heyeti vazife müddeti bir senedir.

Madde 29 — İdare heyetinin vazife ve selâhiyeti şunlardır:

a) Kulübün dahili ve harici işlerini idare etmek.

b) Umumi heyet kararları ile bütçeyi tastik etmek.

c)Azanın kulüp disiplinine ve nizamnamesine riayetini temin etme

d) Kulübe aza kabulüne, aidat veremeyecek azanın bu aidattan istisnasına karar vermek (fiilen spor yapanlar arasında)

e) Kulübün faaliyetini muhtelif şubelere ayırmak suretile tanzim ve şube kaptanlarile sair vazifedarları tayin ve icabına göre teb dil etmek

f) Bütçe kati hesap ve bir senelik çalışma rapor ve projelerini hazırlamak veumumi heyete arz etmek.

g) Spor levazımının tespit ile bunların satın alınmalarını ve iyi bir şekilde muhafaza edilmelerini temin eylemek.

Madde 30 — İdare heyeti intihabı ile beraber umumi heyet tarafından ayrıca üç te yedek azaseçilir. İdare heyetinde inhilâl vukuunda rey sırası ile yedekler idare heyetine girerler.

Madde 31 — Kulübün parası bankalardan birinde açılacak cari hesaba yatırılır. Bu para bankadan umumi katiple muhasebecinin müşterek imzaları ile alınır. İdare heyeti cari işlerin görülmesi için kulüp kasasında (300) üçyüz liraya kadar para bulundurma hakkına haizdir

Klübe müteallik icra, isticar ve ipotek işleri idare heyetinin selahiyeti dahilindedi r.

Madde 32 — Başkan

a) Kulübü her hususta temsil eder. Kulübün nizamname, hükümlerine ve umumi heyet kararlarına mutabık bir surette idaresini temin eder.

b) Kulüp idare heyetindeki vazifedarların vazifelerini yapmalarına nezaret eder.

c) Kulüpte bilhassa içtimai, fikrii, hayatın tanzim ve idaresi hususunda ve gençlerde nezih sportmenlik ruhunun yerleşmesi hususunda birinci derecede alâkalıdır.

d) İdare heyeti kararı ile, heyeti toplantıya çağırır.

Madde 33 — Umumi kâtip

Başkan bulunmadığı zamanlar başkanlığın bütün huhuk ve vezaifi umumi kâtibe intikal eder.

Madde 34 — Umumi kaptan

Kulübün tesisinden itibaren muntazaman spor kollarının faaliyetlerini gösterir fotoğraflı albüm ve hatıraları muhafaza ve idame ettirmek. Muhtelif spor şübleri için mütehassıs kaptanları seçmek ve idare heyetine teklif etmek. İdman ve müsabaka faaliyetlerini gösterir bir defter tutmak spor kaptanları tarafından tertip edilen [illegible]ları tetkik tadil ve tasvip etmek.

Madde 35 — Muhasip muhasebe talimatı ile mukarrer usulleri dairesinde kulübün bütün hesap işlerini idare eder sarfiyatı usulü dairesinde icra ile varidatın menbalarını elde edilmesi için faaliyet sarf ederek sene nihayetinde kati hesabı tanzim eder.

Madde 37 — Mürakip umumi heyet tarafından kulübün mali işlerini tetkik ve mürakabe etmek üzere üç mürakip intihap edilir. Bunlar umumi heyete kulübün mali muamelatı hakkındabir rapor vermekle mükelleftir.

Madde 38 — Haysiyet kurulu kulübün spor disiplinine nizamlarına vekar ve şerefine maddi ve manevi menfaatlarına umumi ahlâk ve âdaba mugayyir kulüp arkadaşları arasındaki birlik ve tesanüdü bozucu hareketleri tetkik ve müsebbipleri hakkında nizamnamede musarrah cezaları vermeye yetkili olmak üzere beş asli ve üç yedek azadan mürekkep bir haysiyet kurulu bir sene müddetle vazife ifa etmek üzre umumi heyet tarafından seçilir.

Madde 39 — Haysiyet divanı azasının yaş haddi otuzdur. (Asgari)

Madde 40 — Haysiyet kurulu alakalıları dinleyerek tetkik ettiği fiilin derecesine göre müsebbipleri hakkında aşağıdaki cezaları verir:

1 — İhtar
2 — Tevbih
3 — Asgari onbeş gün azami üç sene müddetle sprotif veya idari (seçime ve seçilme hakkına şamil) hak mahrumiyeti.
4 — Azalıktan çıkarma bu cezalardan ilk üç maddede tasrih edilenler katidir. Dördüncü maddedeki cezaya karşı nizamnamenin 16. maddesinin 6. Fıkrası mucibince ilk toplanacak umumi heyete itirazda bulunabilir şukadar ki bu itiraz haysiyet kurulu kararının tatbikini geciktirmez.

Madde 41 — Kulübün varidatı şunlardan ibarettir:

a) Duhuliyeler.
b) Senelik aidat.
c) Teberrüler.
d) Müsabaka ve müsamereler hasılatı.
e Beden terbiyesi genel müdürlüğünce ve teşkilâtınca yapılacak yardımlar.

Madde 42 — Her türlü hasılat muvazzaf bir tahsildar tarafından imzalanacak kopyalı dip koçanlı ve veren tarafından imza edilmiş makbuzlarla yapılır.

Madde 43 — Hertürlü sarfiyatı idare heyeti kararına ve evrakı müspiteye istinat eder.

Madde44 — Kulüp gayelerinin tahakkuku için idare heyeti kararı ile şübeler açılabilir.

Madde 45 — Fesih halinde kulübün malları ve eşyaları bir -cümlehukuk vecayibi ile kızılaya devrolunur.

—SON—

HÜRBİLEK
HAFTALIK GAZETE

Sahibi: İstanbul İşçi Sendikaları Birliği

Yazı işlerini fiilen idare eden:
Sabahattin Selek

Basıldığı yer: TAN Matbaası
İSTANBUL

Arjantin sendikaları

(2 inci sahifeden devam)

SENDİKA YÖNETİM KURULLARINI EN ÇOK ALAKADAR EDEN MEVZULAR

İşçi teşkilâtlarını, kendi azalarının bütün dâvaları alâkadar eder, Bunun için biz Arjantin işçi hareketine «İşçisınıflarının kalkınınası» adını vermekte ve kuvvetini günden güne daha fazla tevsi ederek ileri gitmek ve daimî bir arzumuz olan topluluğun refahını temin etmek için çalışmaktayız.

Eskiden, biz işçiler, bir hakka sahiptik: Açlıktan ölme hakkı; fakat şimdi hepimiz ayni haklardan faydalanamıyoruz.

Halen, Arjantin Sendikaları, Sosyal Kanunların günden güne gelişmeleri için büyük alâka ile çalışmaktadırlar.

Bu çalışmanın neticesi olarak; iş kazası ve hastalık hallerinde çalışılmıyan günlerin yevmiyesi, işten çıkarılmada tazminat, ücretlı senelik tatil, sene sonunda çift aylık, ailevi ücret, doğum, tekaütlük sendika hürriyeti, grev hakkı, iş mahkemeleri, İşçi Üniversitesi, amele tüzüğü, ücretli millî bayramlar gibi kanunî haklara sahip olduk.

Halen yeni bir kanun hazırlanmaktadır. Bu kanuna göre fabrikaların sene sonlarındaki kârlarının muayyen bir kısmı işçilere hisse senedi olarak dağıtılacak, bu suretle işçiler de çalıştıkları fabrikanın kârında bir hisse sahibi olacaktır.

SENDİKALARIN AZALARINA TEMİN ETTİKLERİ FAYDALAR

Bütün Arjantin Sendikalarının azaları, teşkilâtın biçimine ve faydalandıkları yardımlara göre değişen bir aidat vermeğe mecbur tutuluyorlar.

23852 kanununun 40 ıncı maddesi mucibince bu aidatlar işverenler tarafından tenzil edilerek, mümessilleri vasıtası ile sendikalara tevdi edilirler.

Bugün Arjantin Cumhuriyetinde, bütün işçiler faydalı buldukları için mensup oldukları Sanayiinin Sendikasına dahildirler, Bu faydaların bir kaçı şunlardır: İş verene karşı kendi haklarının korunması ile teşkilâtların dahilinde bulunan kanunî hizmetler, hekimler, hastahaneler, kütüphaneler, turizm, spor sahaları v. s.

SENDİKALARIN ORGAN VE KONGRELERİ

Sendikalarımızın hemen hepsi, haftalık, 15 günlük veya aylık gazetelerini neşrederler, Bunlar gazete veya mecmua halinde çıkar, kendi azalarına iş sahalarındaki haberleri vermekle, hepsi de ayni gayeyi güderler.

Federasyonlar adi kongrelerini, aza sendikaların gönderdikleri mümessillerin iştirakile, yılda bir defa yaparlar. Millî veya Eyalet Kongreleri olabilen olaganüstü Kongreler ise, lüzum görüldüğü vakit toplanırlar.

Birliğimiz olan, Çalışma Genel Konfederasyonu, sene zarfında Millî veya Eyalet Kongreleri gibi birçok Kongre yapar, ve Milletlerarası Teşkilâtına mensup olduğundan bunun bütün Konferanslarına iştirak eder.

SENDİKALARIN BİRBİRLERİ ARASINDAKİ MÜNASEBETLER

Arjantin İşçi teşkilâtlarının aralarındaki münasebetler mütemadi destek ve yardımdan ibarettir. Çünkü böyle olmayıp teşkilâtların aralarında olan birlik mevcut olmamış olsaydı, işçilerin tesanüdü çok zor olacaktı. Bugün bütün sendikalarımız bütün işçileri bir blok haline getirmek için çalışmaktadırlar.

Burada 9/10/1946 tarihinde General Peron'un bizlere dediğini hatırlatmak münasiptir. General Peron şöyle demiştir:

«İşçiler, refah ve istikballerini kendi kendilerine temin edebilirler, fakat işçi olmıyanların da onların hayat şartlarının islâhını üzerlerine alabileceklerine hiç kimse şüphe etmesin, ben sizlere sendikalarımızı birleşik ve kuvvetli olarak muhafaza etmeği tavsiye ediyorum. İş menfaatlerinizin müdafaası sendikaların dahilinde en başta gelen mevzuolsun. Bir sendikaya dahil olmanın sebebi bir tekdir: Herkesin hakkını korumak için birleşmek».

SENDİKALAR VE İŞVERENLER ARASINDAKİ MÜNASEBETLER

İş verenler bizleri anlamak istemiyorlar, bundan dolayı birçokları, işçileri gene eskisi gibi çalıştırmak için mücadeleye devam etmektedirler.

Biz Arjantin işçileri, hem kapitalizme, hem de Komünizme karşı savaşmaktayız. Çünkü, her ikisi de insaniyete sefaletten başka bir şey getirmez,

Kapitalizm, işçiyi açlık ve sefalete mahkûm ederek onların sola kaymalarına ve Komünist olmalarına sebebiyet vermektedir. Halbuki, işçi tatminkâr bir ücret alır ve hayat seviyesi yükselirse Komünizm ölüme mahkûmdur.

Meselâ Arjantinde, Komünistler serbesttir. Ve bunlara istedikleri gibi propaganda yapabilmek için nereden geldiği bilinmiyen kucak dolusu para akmaktadır. Komiteleri, gazeteleri ve her türlü propaganda vasıtaları vardır. Buna rağmen tarihimizin kaydettiği en temiz seçimler olan son seçimlerde Komünistler büyük bir hezimete uğradılar.

Kanunların girmediği

(Birinci Sahifeden devam)

evine kadar gitmek zorundadır.

4 — Böyle bir muhitte doktordan, hastahaneden dem vurulamıyacağı açıktır. Doktor hastahane şöyle dursun iş yerlerinde bir ecza dolabı bile mevcut değildir. Anî bir kaza vukuunda (ki sık sık görülür) ilk tedavinin yapılmasına imkân ve ihtimal yoktur. Yaralanan hastahaneye kadar kaldırılması ve birkaç saatlik bir müddetin geçmesi belki de ölümüne sebep olabilir.

5 — Çalışan işçiler için buralarda kayıt, kuyut da yoktur. Bu iş yerlerinin ve çalışan işçilerin Çalışma Müdürlüğü ile işçi sigortaları ile hiç bir ilişiklikleri mevcut değildir. Bunun için en hafifi asker kaçağı olan birçok suçluların da buralarda barınmaları her zaman görülen hususlardır ve bu hal hakiki işçileri müteessir etmektedir.

Mahmutpaşayı anlatmak ve izah etmek gazetemizin mahdut sayfalarının harcı olmaktan uzaktır. Bizim sıraladığımız hususlar kalbur üstü ve herkesin görebileceği şeylerdir.

İş Kanununun tadili için hazırlandığını işittiğimiz tasarının biran evvel kanuniyet kesbetmesi, herşeyden evvel Mahmutpaşa ve benzeri yerlerde çalışan işçiler için hayatî ehemmiyeti haizdir. Bu tasarının, bir kazaya uğramadan B. M. M. nin ilk çalışma devresinde kanunlaşmasını temenni eder, küçük iş yerlerinde çalışan işçilere sabır dilerimz'.